

На на основу члана 15.став 2. тачка 3. Закона о јавном здрављу („Службени гласник РС“ бр. 15/2016) и члана 39. став 1. тачке 6. и 55. Статута општине Ковин („Службени лист општине Ковин бр. 1/2019 и 10/2019 - исправка)

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ КОВИН, на седници одржаној дана 20.12.2021. године, усваја

ПЛАН ЈАВНОГ ЗДРАВЉА ОПШТИНЕ КОВИН ЗА 2022. ГОДИНУ

Општина Ковин, са својим становницима, флором и фауном трпи последице загађења околине као последицу људских активности. Негативне последице целокупне људске активности у општини огледају се у оптерећивању природних ресурса општине и то: подземних и надземних вода, ваздуха, тла, пољопривредног земљишта и заштићених природних добара која заузимају значајан део територије ове општине, те је неопходно да се различитим мерама и активностима континуирано смањује присуство ризико-фактора животне средине у свим медијумима, односно да се на нивоу заједнице обезбеди у највећој могућој мери повољна физичко-биолошка средина, уз стално унапређење еколошког концепта.

Поступајући у складу са одредбама Закона о јавном здрављу ("*Сл. гласник РС*", бр. 15/2016) да су носиоци активности у области деловања јавног здравља заводи за јавно здравље који планирају, спроводе, прате и вреднују активности у области деловања јавног здравља, координирају, усклађују и стручно повезују рад осталих учесника у систему јавног здравља за територију за коју су основани, конципиран је овај План јавног здравља.

План се реализује кроз програме праћења и анализе ваздуха и буке, као скуп активности и услуга које су превасходно намењене популацији као целини и чијим се спровођењем извршавају поједини од главних задатака јавног здравља.

Значај Програма за заједницу огледа се у идентификацији и редукација фактора ризика у животной средини који угрожавају здравље, као и информисање јавности.

I

ПРОГРАМ КОНТРОЛЕ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ КОВИН У 2022. ГОДИНИ

Екстремне вредности појединих параметара (акциденти) могу довести и до фаталних последица док погоршање квалитета ваздуха може бити узрок здравствених тегоба нарочито код хроничних болесника а последично чешће интервенције службе хитне помоћи, већи број пријема на болничко лечење због погоршања основне болести, а у неким случајевима чак и смртним исходом због енормног погоршања основне болести.

Хронични штетни ефекти због дугорочне изложености повећаним концентрацијама појединих параметара у ваздуху су повећана осетљивост према респираторним инфекцијама, развој хроничне опструктивне болести плућа, астме, појава алергија, развој кардиоваскуларних болести и развој малигних обољења. Честа погоршања здравственог стања хроничних болесника имају за последицу лошији квалитет живота ових људи, чешћу апстиненцију са посла и економске губитке због истог и повећаних трошкова лечења. У срединама са повећаним загађењем ваздуха постоји повећана оптерећеност и повећани трошкови здравствене службе.

Повећана концентрација честица у ваздуху смањује видљивост и може бити одговорна за страдања и повреде у саобраћају. Честице ваздуха доприносе прљању и оштећењу објеката.

У циљу праћења квалитета ваздуха и процене штетног утицаја загађеног ваздуха на здравље људи, Завод за јавно здравље Панчево, као стручна, акредитована и овлашћена установа, врши контролу квалитета амбијенталног ваздуха у општини Ковин .

Сва мерења врше се акредитованим методама у складу са стандардом SRPS ISO 17025. Динамика и обим испитивања дефинисани су Уредбом о утврђивању програма контроле квалитета ваздуха у државној мрежи („Службени гласник РС“ број: 58/2011) односно Програмом контроле квалитета ваздуха на територији општине Ковин, на који је дало сагласност Министарство заштите животне средине број 353-01-02202/2021-03 од 15.11.2021. године.

Овим Програмом се успоставља фиксно мерно место за праћење квалитета ваздуха на територији Општине Ковин за утврђивање концентрације:

- Сумпор диоксида SO₂ , спектрофотометријски, 24-часовно, свакодневно, 365 дана у години

- Азот диоксида NO₂ , спектрофотометријски, 24-часовно, свакодневно, 365 у години
- Амонијака NH₃ , спектрофотометријски, 24-часовно током 7 дана у недељи, осам недеља равномерно распоређених током године, укупно 56 дана
- Суспендованих честица PM 10, гравиметријски, 24-часовно током 7 дана у недељи, осам недеља равномерно распоређених током године, укупно 56 дана
- Укупних таложних материја, гравиметријски, месечно, свих 12 месеци године

Мерно место се налази у улици Трг ослобођења број 4, у згради Дома здравља, на тераси висине од око 3м, окренуто према улици. Координате мерног места су Н 44° 44' 34" и Е 20° 58' 38".

Завод за јавно здравље Панчево, коме се поверава реализација програма контроле квалитета ваздуха дужан је да примењује адекватне методе испитивања, да се стара о одржавању мерног места и мерних инструмената са пратећом опремом, као и да обезбеди опрему за пријем и пренос података, а ради обезбеђивања захтеваног квалитета података који се користе за оцењивање квалитета ваздуха.

Извештаје о извршеним мерењима, односно о резултатима контроле квалитета ваздуха у оквиру Локалне мреже мерних места, Завод за јавно здравље Панчево, доставља Одељењу за урбанизам и стамбено комуналне послове Општинске управе Ковин, и то:

- извештавање о седмодневним резултатима мерења са стручним мишљењем за амонијак и суспендоване честице ПМ10, у року од 5 дана од дана последњег узорковања;
- извештавање за сумпор диоксид, азот диоксид и укупне таложне материје до 10. у месецу за предходни месец;
- завршни годишњи извештај у року од 30 дана од истека извештајног периода (календарске године).

Достављени извештај треба да садржи опис методологије, резултате праћења квалитета ваздуха табеларно и графички приказане и текстуално објашњене, као и закључак о квалитету ваздуха на утврђеним местима.

Надлежни орган општине обавештава јавност о квалитету ваздуха, у облику годишњег извештаја о стању квалитета ваздуха у текућој години за предходну годину.

ОЧЕКИВАНИ КРАТКОРОЧНИ И ДУГОРОЧНИ ЕФЕКТИ

Подаци и активности на јачању свести су намењене локалној самоуправи и становништву ради сазнања о ризицима нарушавања квалитета ваздуха, појавама загађења ваздуха и активностима за смањење ризика.

Дугорочно се очекује побољшање квалитета ваздуха предузимањем активности од стране одговорних субјеката, бољем сагледавању потребе увођења/измене/допуне законске регулативе, укључивању и међународну сарадњу, јер су проблеми не само локалног, регионалног него и глобалног карактера.

СВРСИСХОДНОСТ И ОДРЖИВОСТ ПРОГРАМА

Спровођење овог програма је неопходно за сагледавање фактора ризика у животној средини повезаних са квалитетом амбијенталног ваздуха и процену његовог утицаја на здравствено стање становништва. Имајући у виду климатске промене и убрзану индустријализацију са још неадекватним технолошким процесима одрживост Програма је подразумевана.

РЕСУРСИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ

Кадар за реализацију:

2 доктора медицине специјалиста хигијене, дипломирани физико-хемијар мастер-специјалист санитарне хемије, хемијар-специјалист токсиколошке хемије, дипломирани технолог, дипломирани инжењер заштите животне средине.

ЗАКЉУЧАК

Током реализације овог Програма прикупљају се подаци о загађењу, могућем утицају на здравље становништва и животну средину и ажурирају се базе података о квалитету ваздуха.

Укупна финансијска вредност програма за 2022. годину: 1.000.000,00 дин

II ПРАЋЕЊЕ БУКЕ У ЖИВОТНОЈ СРЕДИНИ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ КОВИН

Бука је нежељен звук који вишеструко угрожава људско здравље. Бука којој су људи свакодневно изложени, комунална или општа бука, као и бука затворених боравишних простора, један је од највећих проблема, посебно у градским подручјима. Бука је субјективан осјећај и није је могуће мерити. Оно што меримо је звук, односно његова јачина, тј. енергија која се преноси звучним таласима од извора до људског ува.

Бука у животној средини углавном је последица људских активности, али буку може стварати и природа (удар грома, водопади, јаки ветрови, животиње...). Главни извори буке у комуналној средини су саобраћај, индустрија, грађевински и јавни радови, рекреација, спорт, забава...

Као последица изложености великој буци могу да се јаве ефекти на чуло слуха (аудитивни) и ефекти на остале органе и ткива (неаудитивни).

Озбиљност оштећења слуха зависи од интензитета и трајања деловања буке. Јака, испрекидана или ударна бука изазива чешће привремено померање прага чујности, а ређе трајни губитак слуха.

Изненадна оштећења јаком буком су хитна стања која захтевају болничко лечење.

Неаудитивни здравствени ефекти израз су физиолошке реакције на стрес. Већина ефеката буке (сметње кардиоваскуларног, дигестивног и имунолошког система, смањење пажње и памћења, сужење видног поља) краткотрајна је и пролазна. Али, здравствене сметње могу прећи и у хроничне. Код деце се запажају поремећаји концентрације и памћења. Посебно се наглашава важност уклањања буке при интелектуалном раду. За добар сан било би пожељно да бука не прелази 30 децибела, а појединачни звучни надражаји 45 децибела.

У последњим деценијама дошло је, нарочито у градским срединама до повећања броја путева, брзине возила, нових индустријских постројења и развоја бучних рекреативних активности и туризма, недовољно усклађених с просторним планирањем, технолошким напретком и постојећим прописима.

Саобраћај је међу најважнијим изворима буке, а чак 80% загађења буком у градовима узрокују аутомобили. Због тога је "загађење буком" постало изразит јавноздравствени и еколошки проблем.

Систематско мерење буке у животној средини услов је за боље упознавање штетних ефеката прекомерне буке и спровођење надзора и смањења нивоа буке у свакодневном животу и раду.

На локалном, градском нивоу, важно је утврдити и пратити нивое буке, предвидети удео буке при просторном планирању, планирању зелених површина и саобраћајница, при увођењу сваке нове делатности и спровођењу мера за смањење нивоа буке. Резултати систематског мерења нивоа буке треба да послуже урбанистима при просторном уређењу и реконструкцији постојећих насеља и подручја, архитектама при пројектовању објеката у непосредној близини мерних места и медицинским стручњацима при оцени здравствених сметњи од буке.

Завод за јавно здравље Панчево, као стручна, акредитована и овлашћена установа за мерење буке, спроводи Програм мерења нивоа буке у животној средини на територији Ковина, у једном циклусу мерења. Мерење нивоа буке врши се на 15 мерних тачака. Бука се мери у оквиру различитих зона према намени простора: зона становања, градског центра, школске, болничке, индустријске и рекреативне зоне и зоне дуж прометних саобраћајница.

АКТИВНОСТИ И ДИНАМИКА РЕАЛИЗАЦИЈЕ

1. Мерење буке на територији општине Ковин на мерним местима одређеним од стране градске управе у Ковину,
2. Мерења најмање једном по сваком мерном месту континуалним записом током 24 часа, за референтно време од 15 минута.
3. Фотографисање мерних места на којима је извршено мерење буке са наведеним GPS оординатама по Гаус Кригеровој пројекцији.
4. Анализа добијених резултата као и поређење са досадашњим резултатима мониторинга буке
5. Предлог оптималног броја мерних места за будући систематски - вишегодишњи мониторинг буке на територији општине Ковин

6. Израда годишњег извештаја о резултатима испитивања са стручним коментарима, поређењем са резултатима претходних година, проценом утицаја на здравље становништва и предлогом мера.

ОЧЕКИВАНИ КРАТКОРОЧНИ И ДУГОРОЧНИ ЕФЕКТИ

Подаци су намењени становништву ради прилагођавању њихових свакодневних активности у односу на ниво буке и као помоћ у ефикаснијем лечењу пацијената у здравственим институцијама.

Дугорочно се очекује да се на основу праћења нивоа буке израде стратешке карте буке и изради акциони план заштите од буке у животној средини.

СВРСИСХОДНОСТ И ОДРЖИВОСТ ПРОГРАМА

Спровођење овог програма је неопходно за перманентни надзор и утврђивање нивоа буке као фактора ризика у животној и процену њеног утицаја на здравствено стање становништва. Зонирање насеља, изградња пословних и стамбених објеката, саобраћајница као и убрзана индустријализација са још неадекватним технолошким процесима у будућности су фактори који сами за себе говоре о неопходности одрживости Програма.

РЕСУРСИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ

Кадар за реализацију:

Доктор медицине специјалиста хигијене, 2 виша санитарна техничара и дипломирани инжењер заштите животне средине.

Опрема:

1. За мерење буке:
 - Преносиви портабл систем за мониторинг буке "Bruel&Kjaer" који се састоји од: Фонометра, Микрофона, Акустичког калибратора
2. За мерење микроклиматских параметара:
 - Дигитални термохигроанемометар
 - Мерач апсолутног притиска
3. За бројање возила:
 - аутоматски бројач саобраћаја "IMDV MobCount"

ЗАКЉУЧАК

Током реализације овог Програма прикупљају се подаци и ажурирају базе података о нивоу буке на територији Општине Ковин. Након тога израђује се годишњи извештај који садржи резултате свих обављених мерења буке по сваком мерном месту, анализу мерења и коментаре по мерним местима као и збирну анализу са предлогом мера за заштиту од буке у животној средини са подацима потребних за израду стратешке карте буке и акционог плана заштите од буке у животној средини. Резултати мерења омогућују трајно дугорочно праћење нивоа буке у животној средини као и израду базе података.

У оквиру извештаја извршиће се и упоредна анализа по мерним местима и у односу на мерења током дужег периода осматрања (предходних година) са тумачењем добијених резултата и њиховим поређењем са резултатима мерења у претходним годинама, са проценом утицаја на здравље становништва као и са конкретним предлозима мера са становишта струке које би допринеле смањењу нивоа буке и њеном негативном дејству на здравље људи и животну средину.

Укупна финансијска вредност програма за 2022.годину: 500.000,00дин.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ КОВИН
Број:5-2/2021-I од 20. децембра 2021. године

